

За Виктория и хората, които чуват със СЪРЦЕТО

Виктория Радославова е режисьор по монтажа, преподавател в Нов български университет и Сдружение „Творци“, а също съосновател и изпълнителен директор на Фондация „Чуй ме със сърцето“. Нейната кауза е изграждането на мост между глухи и чуващи и то не само чрез субтитрите на български филми.

БЪЛГАРСКОТО КИНО ИМА 100-ГОДИШНА ИСТОРИЯ, НО ЕДВА СЕГА ЧРЕЗ СУБТИТРИТЕ СЕ ОТВОРИ КЪМ ИЗОЛИРАНА ОБЩНОСТ ОТ НАД 120 ХИЛ. ДУШИ

✍ Яна Колева

Живеем в свят на видими и невидими ограничения. Всеки свиква с някакви свои рамки и дори не забелязва преградите, които обществото поставя пред други категории хора. Докато не падне някой камък от „стената“ и тя не бъде сруната. Така и Виктория Радославова някак случайно и изведнъж влиза във „филма“ на хората, които живеят в пълна тишина. Тя е режисьор по монтажа и при разпространението на филма „Воевода“ получава запитване дали са предвидени прожекции с български субтитри. След първоначалното недоумение Виктория започва да осъзнава, че между чуващите и глухите има „висок зиг“, който не позволява на над 120 хил. души да гледат филми на родния си език. „Воевода“ става първият наш филм със субтитри на български.

Очи в очи

И за да може повече филми да станат разбираеми за глухите, създават фондацията „Чуй ме със сърцето“, на която Виктория Радославова е съосновател и изпълнителен

директор: „Глухите имат свой език и култура, която ние, чуващите, не познаваме. Те са интелигентни, талантиливи, можещи хора, а жестовият им език е красив и вълнуващ. Опознавайки ги, човек бързо изоставя представата, че са с увреждане, защото именно те чуват със сърце и душа“.

Чрез субтитрите Виктория успява да отвори вратите към българското кино за всички онези, които живеят в тишина, и това се превръща в най-смислената ѝ кауза. Така и професионалният ѝ път в киното добива нов смисъл, когато знае, че то ще е достъпно за глухата общност. И ето какъв друг свят се разкрива, когато започва да контактува с хората отвъд „стената“: „Уроците са много, но първият и най-ярък спомен за мен е общуването. Съвсем разбираемо е, че глухите се гледат в очите, докато говорят, използвайки жестовия език. Но това, което ме поразя, е как чуващите губим контакта един с друг. Говорим си и същевременно вършим куп други неща, а истинското общуване очи в очи е рядкост. В света на глухите това е единственият начин на общуване - отдадено и в контакт с човека срещу теб. Те ми припомниха колко е важно да

гледам хората в очите“.

Светът на глухите

Една идея, която в началото дори изглежда че е невъзможно да се реализира, отваря очи и променя много хора и съдби. „Чуй ме със сърцето“ събужда битка за равнопоставеност и се превръща в кауза, чрез която не глухите да се приобщат към света на чуващите, а най-сетне чуващите да започнат да се учат да живеят в света на глухите. „Глухите са свикнали с нашия свят, те четат по устните ни и търсят информация в текстов вариант, но ние нямаме очи за тях. А точно тези хора с отворени сетива поглъщат изкуството“, казва Виктория.

Партньорство

Първите субтитри правят с подкрепа от спонсор, след което получават известно финансиране и от фонд „Култура“. Но това не е устойчив модел. За късометражните филми разчитат на доброволци. Сред ключовите цели е създаването на партньорство с телевизия, с която да започнат осъществяването на достъпност на национално ниво: „Глухите имат нужда от съмишленици, не от дарители. Имат нужда да бъдат чути и да се работи съвместно с тях. Не бива да ги смятаме за хора с увреден слух. Те не са с увреждания, не са и глухонеме, и трябва да спрем да си служим с тези думи, когато визираме именно тях. Това са глухи хора, те имат своя богат и красив свят, но ние не ги познаваме достатъчно“.

Мост

Виктория разбира, че не тя трябва да допусне глухите в своя свят, а те нея в техния. Време е чуващите да опознаят света на глухите, след като те са се научили да се справят в нашия, без да губят своята идентичност и глуха култура. Първата стъпка е въвеждането на жестовия език в ежедневието, в социалните услуги, в образованието, в обществените и културния живот. Това ще е мостът между глухи и чуващи. В някои държави жестовият език се изучава задължително в училище от всяко чуващо дете. Виктория е убедена, че за глухите хора може да се открие място в различни професионални сфери в киното. Това е смела мечта, която трябва да се пребори с тежък проблем, който започва от липсата на достъпно и качествено образование. От тази година жестовият език е официално признат у нас – нещо, в което България изостава много от останалите европейски държави. Фондацията ще търси начин да достигне до глухите деца, защото достъпът до киноизкуство би ги стимулирал да развият своя човешки потенциал.

Екипът на „Чуй ме със сърцето“ признава, че да гледаш филми с глухи е съвсем различно преживяване. Свикнали да живеят в тишина, тези хора усещат на дълбоко и емоционално ниво, те потъват в екрана и са много сърцати зрители. Но едва днес българското кино, което има над 100-годишна история, започна да става достъпно за тях. Голяма промяна, започнала от една малка стъпка.

Факти

- Над 20 пълнометражни и над 100 късометражни български филма вече са със субтитри. Тази есен за глухите хора бе подготвена селекция от класика и те можаха да видят „Куче в чекмедже“, „Вчера“, „Оркестър без име“ и още от любимите ни български ленти. Най-ценно обаче е събуденото у авторите желание сами да създават субтитри за глухите в новите си филми – например „Уроци по немски“ (режисьор Павел Веснаков) и „Януари“ (режисьор Андрей Паунов).
- Броят на лентите със субтитри е по-скоро статистика за постигнати резултати, важно в случая е отварянето на кинообщността към глухите хора.
- В България живеят над 120 000 души с различна степен на загуба на слуха.
- В сравнение с други държави от Европа и света, достъпът у нас до образование, социални услуги и култура за глухите е на твърде ниско ниво, но това е поправимо.

